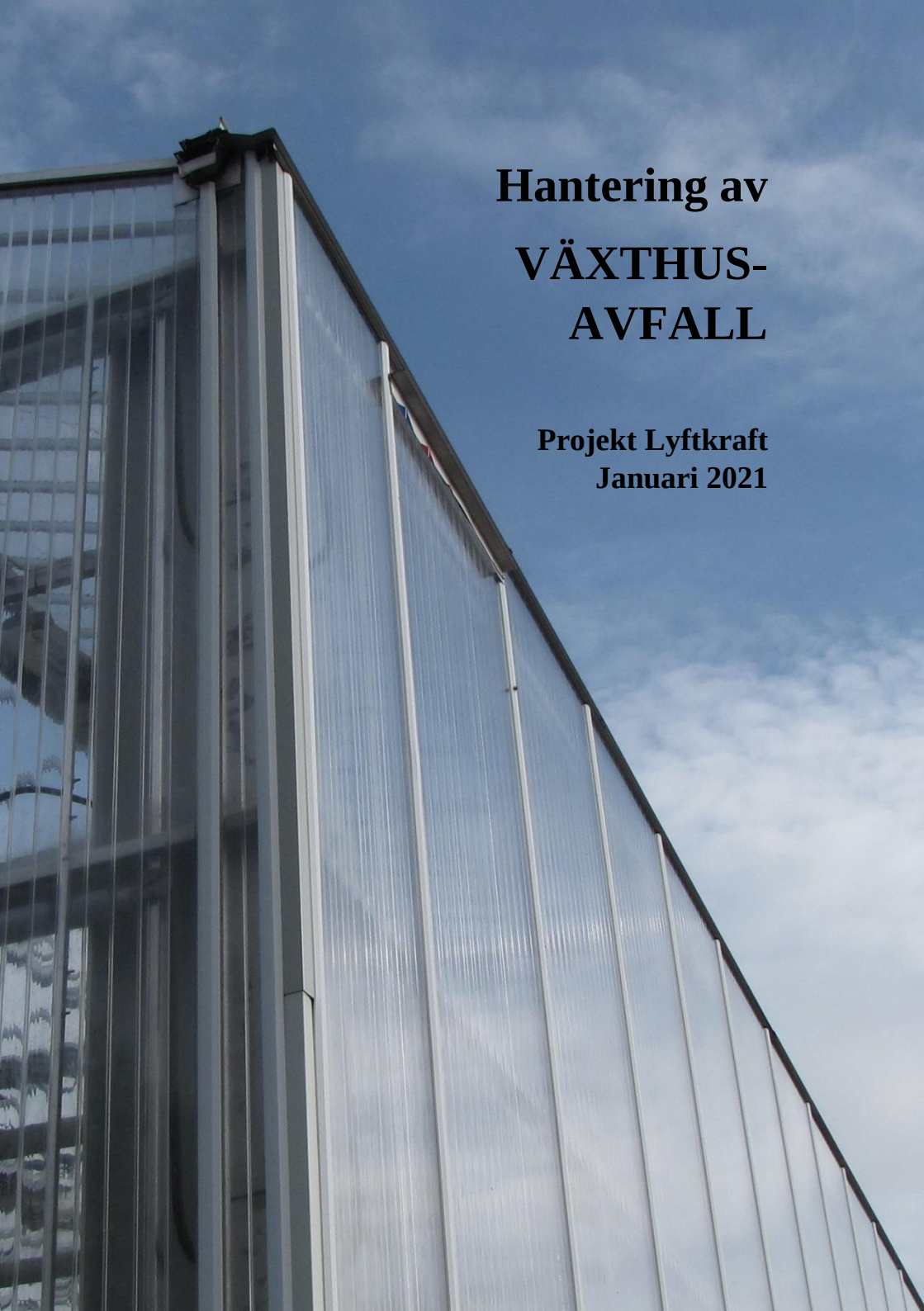

Hantering av VÄXTHUS- AVFALL

**Projekt Lyftkraft
Januari 2021**

Allmänt om lagstiftning

Miljöskyddslagen & avfallslagen

Avfall får inte lämnas i miljön. Med andra ord är det olagligt att dumpa plantavfall, odlingsunderlag och aska i skogen, trots att det handlar om egen mark.

Alla verksamhetsutövare är skyldiga att:

- känna till sin egen verksamhets konsekvenser och risker för miljön samt vilka möjligheter det finns att minska verksamhetens negativa miljöpåverkan
- ordna sin verksamhet så att förorening av miljön kan förebyggas eller minimeras så långt som möjligt

Följande prioriteringsordning bör tillämpas:

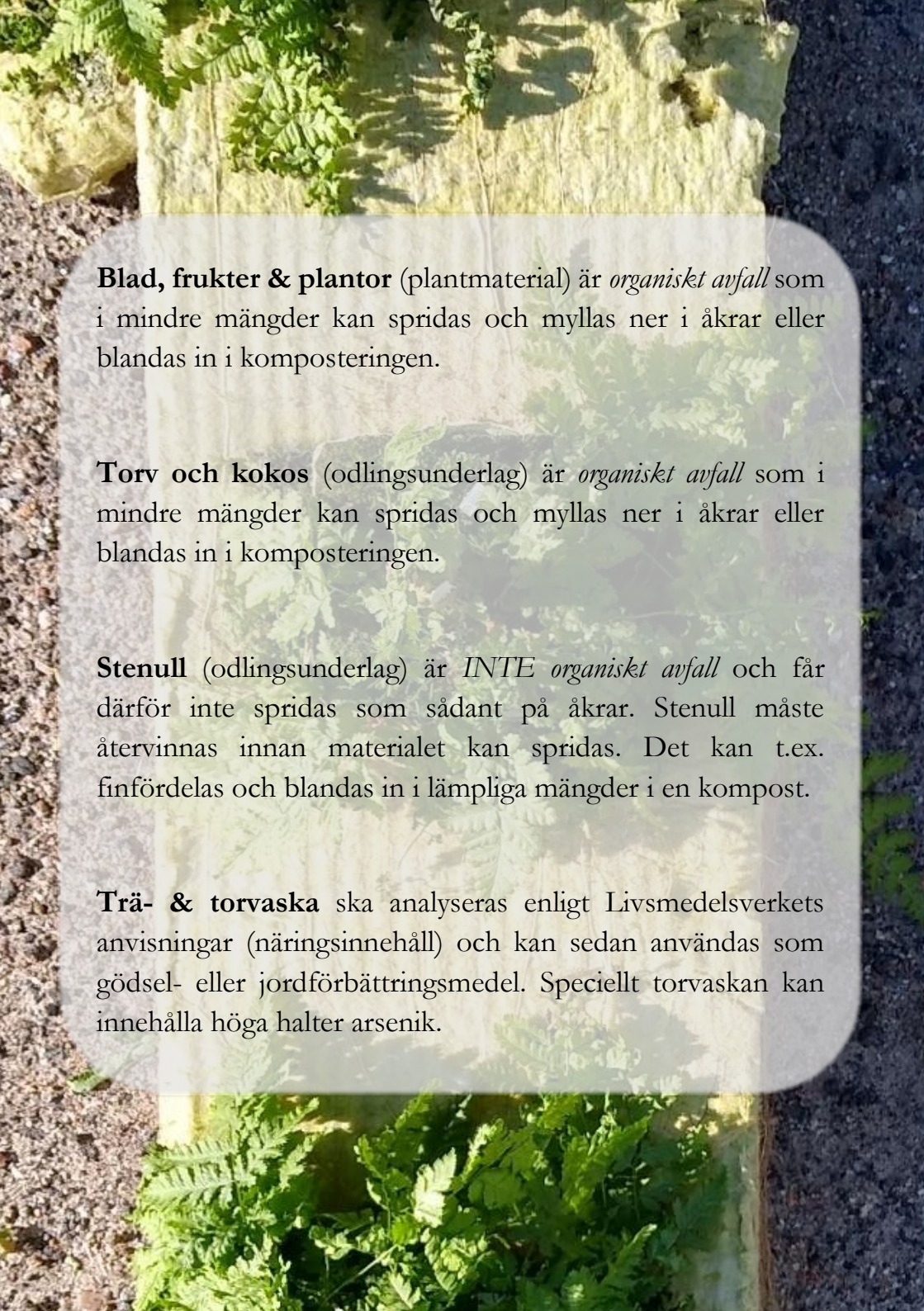
1. minskning av avfallets mängd och skadlighet
2. återanvändning
3. materialåtervinning
4. återvinning på annat sätt, exempelvis som energi

Avfall får INTE:

- överges eller behandlas på okontrollerat sätt
- skada hälsa eller miljö
- medföra nedskräpning
- försvaga den allmänna säkerheten
- orsaka annan jämförbar kränkning av allmänna eller enskilda intressen

Olika typer av växthusavfall

(plantmaterial, odlingsunderlag, aska)

The background of the entire page is a photograph of a garden path. A light-colored wooden plank runs horizontally across the middle. On either side of the plank, there are green ferns. The path itself is made of small, light-colored stones or gravel. The lighting is bright, suggesting a sunny day.

Blad, frukter & plantor (plantmaterial) är *organiskt avfall* som i mindre mängder kan spridas och myllas ner i åkrar eller blandas in i komposteringen.

Torv och kokos (odlingsunderlag) är *organiskt avfall* som i mindre mängder kan spridas och myllas ner i åkrar eller blandas in i komposteringen.

Stenull (odlingsunderlag) är *INTE organiskt avfall* och får därför inte spridas som sådant på åkrar. Stenull måste återvinnas innan materialet kan spridas. Det kan t.ex. finfördelas och blandas in i lämpliga mängder i en kompost.

Trä- & torvaska ska analyseras enligt Livsmedelsverkets anvisningar (näringssinnehåll) och kan sedan användas som gödsel- eller jordförbättringsmedel. Speciellt torvaskan kan innehålla höga halter arsenik.

Två alternativ för avfallshantering

Det finns inget gratis alternativ för avfallshantering.

Att hantera avfallet själv kostar också.

A. Gör det själv

- odlaren tar själv hand om avfallet (helt eller delvis) och ansvarar för att det hanteras korrekt

Allt plastmaterial måste avlägsnas före spridning och kompostering (påsar, snören och clips). Bionedbrytbara snören och clips behöver inte avlägsnas.

- **Kompostering** av blad, frukter, flisade/hackade plantor och även mindre mängder torv och stenull (fungerar som strukturmateriel).
- **Spridning** av mindre mängder färska blad på egen åker och av kompostmateriel.

B. Anlita avfallshanteringsentreprenör

- ett avfallshanteringsbolag sköter om hämtning och hantering av allt eller delar av växthusavfallet

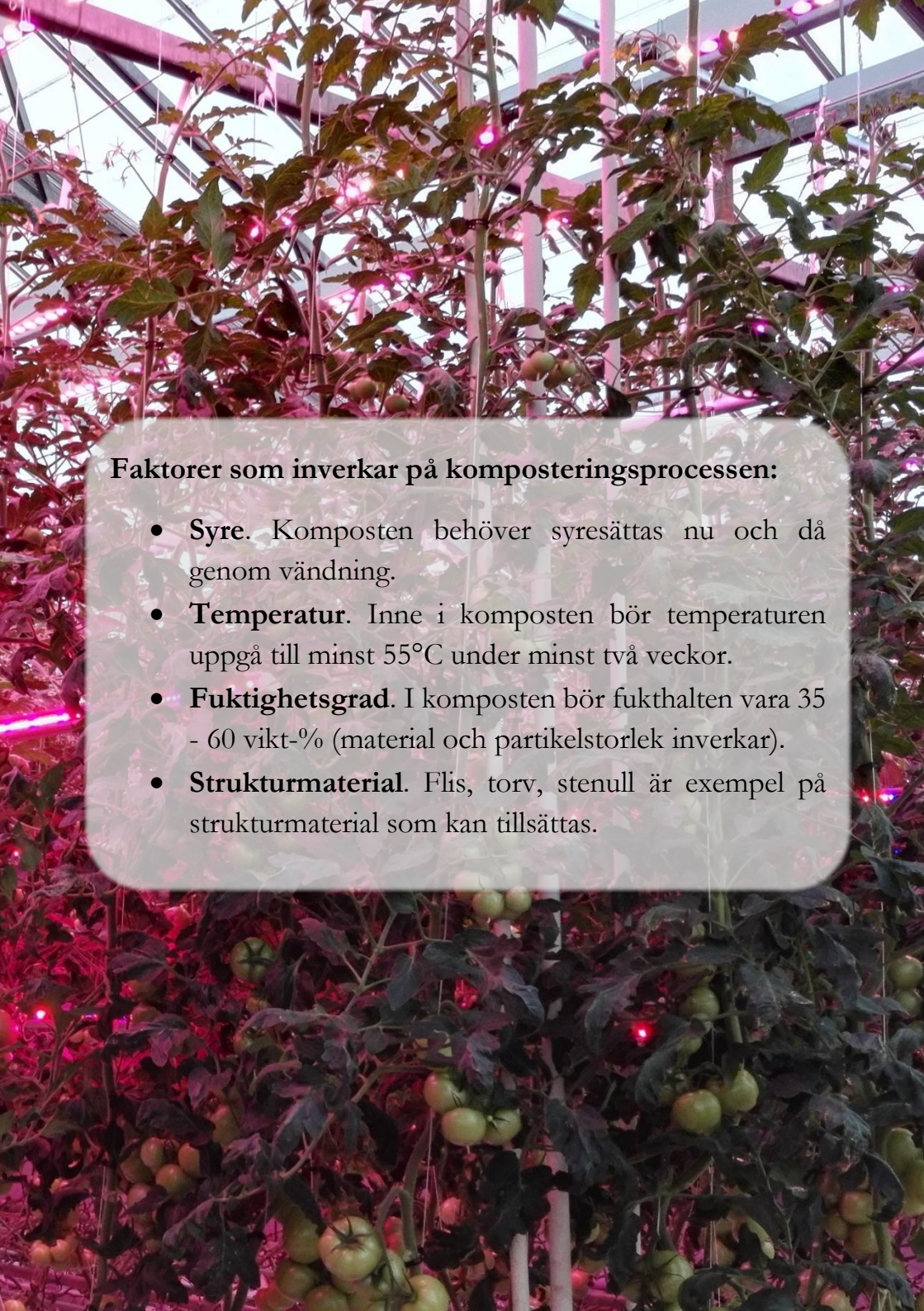
Kostnaderna varierar mellan olika bolag och beroende på ifall plastmaterialet lämnas kvar eller tas bort före avhämtning.

- Flertalet avfallshanteringsbolag i området hanterar en eller flera olika typer av växthusavfall.
- **Se mer information på vakra.fi.**

Kompostering av växthusavfall

Kompostering innebär behandling av organiskt material i syrerik miljö under ett till två års tid.

Resultatet är en kompostmull som kan användas som gödsel- eller jordförbättringsmedel av jämn och god kvalitet.

A photograph of a greenhouse filled with tomato plants. The plants are supported by vertical stakes and are heavily laden with green, unripe tomatoes. The greenhouse is illuminated with bright pink LED lights, which are visible as glowing points and streaks throughout the scene. The background shows the structural framework of the greenhouse, including metal beams and translucent panels.

Faktorer som inverkar på komposteringsprocessen:

- **Syre.** Komposten behöver syresättas nu och då genom vändning.
- **Temperatur.** Inne i komposten bör temperaturen uppgå till minst 55°C under minst två veckor.
- **Fuktighetsgrad.** I komposten bör fukthalten vara 35 - 60 vikt-% (material och partikelstorlek inverkar).
- **Strukturmaterial.** Flis, torv, stenum är exempel på strukturmaterial som kan tillsättas.

Placering

En komposterings- och lagringsplats får inte placeras på

- grundvattenområde
- område som översvämmas
- mindre än 50 meters avstånd från vattendrag, hushållsvattenbrunn eller källa
- mindre än 25 meters avstånd från utfallsdike eller rännil

Konstruktion

Botten. Komposten måste ha en vattentät bottenkonstruktion (t.ex. asfaltyta) som möjliggör uppsamling av dräneringsvatten. Vattnet kan antingen användas som gödselfabrikat (efter analys) eller släppas ut (efter rening).

Övertäckning. Nybyggda komposterings- och lagringsplatser ska täckas över med ett tak eller en stor presenning som skydd mot regn och snö. En äldre gödsel- eller komposteringsplatta som är byggd utan tak kan användas som sådan. Kravet på täckning för byggnadsprojekt kom 1.4.2015.

Lagring i stack

Anmälan till miljömyndigheten:

Lagring i stack ska anmälas till Väst kustens miljömyndighet.

Anmälan görs för varje stack senast 14 dagar innan
lagringen påbörjas.

Blanketter för anmälan finns på miljöenhetens hemsidor:

[www.korsholm.fi/bygg-bo-och-miljo/vastkustens-
miljoenhet/miljovard](http://www.korsholm.fi/bygg-bo-och-miljo/vastkustens-miljoenhet/miljovard)

Vilket material får lagras i stack?

Organiska gödselfabrikat med en torrsubstans på minst 30 procent.

Var får stacken placeras?

På ett bärande åkerområde och om åkern sluttar ska stacken placeras nära den övre kanten. På minst 100 meters avstånd från vattendrag, utfallsdike eller brunn för hushållsvatten och på minst fem meters avstånd från dike.

Hur ska stackens konstrueras?

Eventuell snö ska avlägsnas från platsen. Ett lager på minst 20 centimeter av ett vätskebindande material ska bredas ut som botten och stacken ska täckas med en tät presenning. Underlaget ska formas så att vätska inte rinner ut i omgivande miljö.

Hur stor ska (får) stacken vara?

I en stack ska det placeras minst den mängd organiskt gödselfabrikat som ska spridas ut på en hektar eller högst den mängd som ska spridas ut på hela skiftet och angränsande skiften.

När måste gödseln spridas?

Gödseln i stacken ska spridas inom ett år från att stacken anlagts.

När får man anlägga en ny stack på samma plats?

Efter två mellanår.

Spridning av gödselfabrikat

Komposterat växthusavfall kan användas som gödselfabrikat och spridas på åkrar. Näringshalterna bör analyseras för att kunna bestämma spridningsmängderna. En gödselanalys på lösligt kväve, totalkväve och -fosfor ska göras vart femte år.

En tumregel är att mängden totalkväve som sprids under ett år får vara högst 170 kg/ha. Därtill finns även bestämmelser för mängden lösligt kväve beroende på växtslag och jordart. Ifall åkern ingår i miljöersättningsansökan gäller ytterligare skilda gödslingsregler.

Faktorer att ta i beaktande vid spridning/gödsling

- Genomsnittlig skördenivå, odlingszon, växtföljd, växelbruk och jordart.
- Spridning får inte leda till (yt)avrinning eller alvförtätning (användning av tunga maskiner).
- Gödsel får inte spridas på snötäckt, frusen eller vattenmättad mark.
- Organiska gödsel­fabrikat som spridits ut på åkern ska bearbetas in i jorden inom ett dygn. Detta gäller inte spridning med slangspridare eller spridning genom bredsåning.

Förvaring

Torr­gödsel och organiska gödsel­fabrikat med en torrs­substans på minst 30 procent kan under tiden april-oktober förvaras på åkern i högst fyra veckor i väntan på spridningen. Lagring under längre tid kräver att kriterierna för anläggning av stack uppfylls.

Tidpunkt

Spridning av organiska gödselfabrikat är tillåten fr.o.m. början av april till slutet av oktober. Undantag kan ges för november månad ifall spridning inte varit möjlig tidigare. En anmälan om detta ska göras till miljömyndigheten senast 31.10.

På åkerskiften där växttäcket bibehålls över vintern får organiska gödselfabrikat spridas endast genom placering fr.o.m. 15.9. Spridning av stallgödsel före höstsådd är ett undantag.

Område

Kring hushållsvattensbrunnar bör lämnas en skyddszon på 30 - 100 meter, beroende på jordart, höjdförhållanden och brunnens konstruktion. Organiska gödselfabrikat får inte spridas närmare än fem meter från vattendrag.

På åkerskiften där lutningen överstiger 15 procent är spridning av flytande organiska gödselfabrikat på annat sätt än genom placering alltid förbjudet. Övriga typer av organiska gödselfabrikat som sprids på sluttande delar av åkerskiften ska bearbetas in i jorden inom åtta timmar.

Miljötillstånd

Yrkesmässig avfallsbaktering (ekonomisk vinning) eller avfallsbaktering som utförs i en skild anläggning (kontinuerlig eller regelbunden verksamhet på skilt område) förutsätter miljötillstånd.

För verksamhet som behandlar

- under 20 000 ton avfall per år kan tillstånd sökas från den kommunala miljövårdsmyndigheten.
- över 20 000 ton avfall per år kan tillstånd sökas från Regionförvaltningsverket.

Det finns ingen undre gräns för miljötillståndsplikten utan bedömningen görs alltid från fall till fall utgående från verksamhetens miljöpåverkan.

För behandling av eget kompostmaterial och spridning på egna åkrar behövs i allmänhet inte miljötillstånd.

Denna broschyr har producerats i
projekt Lyftkraft.

Informationen och föreskrifterna berör
växthusodlare i Närpes, Kaskö,
Kristinestad, Korsnäs och Korsholm och
baseras på Instruktionen ”Hantering av
växthusavfall” gjord av Väst kustens
miljöenhet (november 2020).

Text (sammanfattning):
Moa Sunabacka

Foton:
Irene Vänninen, Mikael Mattfolk & Moa Sunabacka

Layout:
Moa Sunabacka